

9-11 MAYIS 2018
ULEAD 2018 ANNUAL CONGRESS

International Association of
Educational Researchers

**VIII. International Congress on Research in
Education (ICRE)**

**VIII. ULUSLARARASI EĞİTİMDE
ARAŞTIRMALAR KONGRESİ**

Baş Editörler

Prof. Dr. Dinçay KÖKSAL

Prof. Dr. Ahmet ATAÇ

Editörler

Dr. Öğretim Üyesi Fatih KANA

Dr. Öğretim Üyesi Gülenaz SELÇUK

VIII. ULUSLARARASI EĞİTİMDE ARAŞTIRMALAR KONGRESİ TAM METİN KİTABI

Baş Editörler

Prof. Dr. Dinçay KÖKSAL

Prof. Dr. Ahmet ATAÇ

Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Derneği (ULEAD), Manisa Celal Bayar Üniversitesi ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi işbirliğinde; Manisa Celal Bayar Üniversitesi ev sahipliğinde “Eğitim Uygulamalarında Yenilikçiliğin ve Yaratıcılığın Gücü” teması ile düzenlenen 8. Uluslararası Eğitimde Araştırmalar Kongresi'ne 6 farklı ülkeden 1049 akademisyen katılmış olup kongrede toplamda 655 bildiri sunulmuştur.

**VIII. ULUSLARARASI
EĞİTİMDE ARAŞTIRMALAR KONGRESİ**

VIII. International Congress on Research in Education (ICRE)

BİLİM VE DANIŞMA KURULU /

SCIENTIFIC AND ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Ahmet Alpay Dikmen	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet Ataç	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Prof. Dr. Alaattin Canbay	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Alejandro José Gallard Martínez	Georgia Southern Üniversitesi, USA
Prof. Dr. Ali İhsan Öbek	Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Paşa Ayas	Bilkent Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Şimşek	Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Yıldırım	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Arif Altun	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Arif Sarıçoban	Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Asuman Seda Saracaloğlu	Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Aysu Erden	Haliç Üniversitesi
Prof. Dr. Aysun Yavuz	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Ayşe Akyel	Yeditepe Üniversitesi
Prof. Dr. Ayşe Kıran	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Aytekin İşman	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Ayten Genç	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Battal Arvasi	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Binnur Yeşilyaprak	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Birsen Tütüniş	İstanbul Aydın Üniversitesi
Prof. Dr. Burhanettin Dönmez	İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Cahit Kavcar	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Cemal Yıldız	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Cemil Öztürk	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Çavuş Şahin	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Dinçay Köksal	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Douglas Franklin	Ohio Üniversitesi
Prof. Dr. Dursun Zengin	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Duygu Anıl	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Ebru Aktan Acar	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Emine Ahmetoğlu	Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Emrullah İşler	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Esra Bukova Güzel	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Esra Ömeroğlu	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Fatma Ali Sinanoğlu	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Fatma Bıkmaz	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Feryal Çubukçu	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Filomena Capucho	Catholic Üniversitesi of Portugal
Prof. Dr. Firdevs Güneş	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Firdevs Karahan	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Gazanfer Doğu	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Gölge Seferoğlu	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Gül Durmuşoğlu	Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Hafize Keser	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Halil İbrahim Yalın	Doğu Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan Basri Gündüz	Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Hatice Sofu	Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. Hayati Akyol	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Havise Güleç	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Hikmet Asutay	Trakya Üniversitesi

Prof. Dr. Hüseyin Uzunboylu	Yakın Doğu Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim Bajunid	Former President of APERA
Prof. Dr. İbrahim Hatipoğlu	Yalova Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail Hakkı Erten	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail Hakkı Mirici	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Joanna Madalińska-Michalak	University of Warsaw
Prof. Dr. Leyla Harputlu	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Liesel Ebersohn	Güney Afrika Pretoria Üniversitesi
Prof. Dr. Madeleine Atkins	Coventry Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Demirezen	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Ali Salahlı	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Durdu Karşlı	Doğu Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Gürol	Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Hakkı Sucin	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Küçük	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Takkaç	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Taşdemir	Ahi Evran Üniversitesi
Prof. Dr. Motlalepule Ruth Mampame	University of Pretoria
Prof. Dr. Muhlise Coşgun Ogeyik	Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Murat Altun	Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Çakır	Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Safran	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Zülküf Altan	Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Nevide Akpınar Dellal	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Nizamettin Koç	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Nurettin Öztürk	Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Nurhayat ÇELEBİ	Karabük Üniversitesi
Prof. Dr. Okan Yaşar	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Emerita Olga Seastrom Jarrett	Georgia State Üniversitesi
Prof. Dr. Paşa Tefvik Cephe	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Petek Aşkar	TED Üniversitesi
Prof. Dr. Fitnat Köseoğlu	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Rauf Yıldız	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Sadegül Akbaba Altun	Başkent Üniversitesi
Prof. Dr. Salih Uşun	Muğla Üniversitesi
Prof. Dr. Salih Zeki Genç	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Sedat Sever	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Selahattin Dilidüzgün	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Selahattin Gelbal	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Selahaddin Ögülmüş	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Semra Mirici	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Servet Bayram	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Sevinç S. Maden	Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Soner Yıldırım	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Suna Timur Ağıldere	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Süleyman Doğan	Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Tahir Balcı	Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. Tahsin Aktaş	Nevşehir Üniversitesi
Prof. Dr. Todor Shopov	Sofya Üniversitesi
Prof. Dr. Uğur Çevik	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Yasemin Bayyurt	Boğaziçi Üniversitesi
Prof. Dr. Arslan Kalkavan	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Prof. Dr. Yavuz Akpınar	Boğaziçi Üniversitesi

Prof. Dr. Yeşim Fazlıoğlu	Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Yusuf Cerit	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Aynur Kadimaliyeva	Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi
Doç. Dr. Aysel Çoban	Başkent Üniversitesi
Doç. Dr. Betül Timur	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Bülent Güven	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Cem Çuhadır	Trakya Üniversitesi
Doç. Dr. Cevdet Cengiz	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Cumali Öksüz	Adnan Menderes Üniversitesi
Doç. Dr. Çiğdem Kan	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Ece Zehir Topkaya	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Eda Üstünel	Muğla Üniversitesi
Doç. Dr. Eylem Bayır	Trakya Üniversitesi
Doç. Dr. Fahri Temizyürek	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Gülcan Erçetin	Boğaziçi Üniversitesi
Doç. Dr. Handan Köksal	Trakya Üniversitesi
Doç. Dr. Hatice Akkoç	Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim Çoşkun	Trakya Üniversitesi
Doç. Dr. İlhan Adiloğulları	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. İlke Evin Gencil	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Kezban Tekşan	Ordu Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Kaan Demir	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Melek Demirel	Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Metin Boşnak	Sabahattin Zaim Üniversitesi
Doç. Dr. Mukadder Seyhan Yücel	Trakya Üniversitesi
Doç. Dr. Nihat Çalışkan	Ahi Evran Üniversitesi
Doç. Dr. Nilgün Yenice	Adnan Menderes Üniversitesi
Doç. Dr. Rüştü Ilgar	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Serkan Timur	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Stephanie Schnurr	University of Warwick
Doç. Dr. Şafak Öztürk Aynal	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Doç. Dr. Şevki Kömürcü	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Tuncer Bülbül	Trakya Üniversitesi
Doç. Dr. Türkan Argun	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Yılmaz Çakıcı	Trakya Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf Avcı	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Esenkaya	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Yıkılmış	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Delil	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Yapar	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Aysun Nüket Elçi	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Burcu Özdemir Beceren	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ceren Saygı	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Cihan Çakmak	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Deniz Mertkan Gezgin	Trakya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Elçin Ünal Oney	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Elmaziye Temiz	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Emre Güvendir	Trakya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Erkan Atalmış	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Erol Barın	Hacettepe Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Etem Köse	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Fatih Kana	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Filiz Mumcu	Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Gülenaz Selçuk	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Haydar Durukan	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Hayrettin Parlakyıldız	Kıbrıs İlim Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Hulusi Geçgel	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Huriye Sevinç Peker	Arel Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Isabel Catarino	New University of Lisbon / Portugal
Dr. Öğr. Üyesi İsmet Koç	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Kadir Adamaz	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Kadir Vefa Tezel	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Kadriye Dilek Akpınar	Gazi Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Kaya Yıldız	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi M. Sercan Uztosun	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mehtap Özden	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Metin Aşçı	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Tekin	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Nilüfer Atman Uslu	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Nurettin Konar	İstanbul Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Onur Köksal	Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ömer Kutlu	Ankara Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Salim Razi	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Selma Atay	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Selmin Çuhadar	Trakya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Serhat Aydın	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Sevil Yalçın	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Sibel Güven	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Sibel Telli	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Şahin Dünder	Trakya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Şakir Serbes	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Tuncay Öztürk	Trakya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Yıldırım Tuğlu	Trakya Üniversitesi
Dr. Fehmi Bardak	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Heini Paavola	Helsinki Üniversitesi /Finland
Dr. Mirja Talib	Helsinki Üniversitesi /Finland
Av. Dr. İbrahim Gül	SGK 1. Hukuk Müşaviri

KONGRE BAŞKANLARI / PRESIDENTS OF CONGRESS

Prof. Dr. Ahmet Ataç Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Prof. Dr. Dinçay Köksal Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

KONGRE DÜZENLEME KURULU / ORGANIZING COMMITTEE

Prof. Dr. Filomena Capucho Portekiz Katolik Üniversitesi
Prof. Dr. Ibrahim Bajunid Former President of APERA
Prof. Dr. Liesel Ebersohn Güney Afrika Pretoria Üniversitesi
Prof. Dr. Madeleine Atkins Coventry Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Küçük Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Prof. Dr. Muhlise Coşgun Ogeyik Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Serap Tabak Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Prof. Dr. Tahsin Aktaş Başkent Üniversitesi
Prof. Dr. Todor Shopov Sofya Üniversitesi
Prof. Dr. Tuncer Taşkın Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Prof. Dr. Uğur Çevik Karadeniz Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Bahar İşigüzel Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Celal Metin Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma Şaşmaz Ören Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Doç. Dr. Gonca Ekşi Yangın Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Paşa Tefvik Cephe Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Şafak Öztürk Aynal Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. Ahmet Delil Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. Ati Merç Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. Aysun Nüket Elçi Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. Bülent Nuri Özcan Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. Cihan Çakmak Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. Erkan Atalmış Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. Erol Esen Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. Etem Köse Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. Fatih Kana Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. Fatma Şükran Elgeren Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. Filiz Mumcu Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. Gülenaz Selçuk Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. Huriye Sevinç Peker Arel Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. İsmet Koç Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. Kadir Adamaz Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. Merve Polat Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. Nilüfer Atman Uslu Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. Papatya Alkan Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. Serhat Aydın Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. Suat Donuk Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üy. Yusuf Kasimi Düzce Üniversitesi
Öğr. Gör. Dr. Fehmi Bardak Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Öğr. Gör. Dr. İsmail Oğuz Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Öğr. Gör. Arzu Bayındır Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Öğr. Gör. Ali Altinel Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Öğr. Gör. Öznur Baykan Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Öğr. Gör. Sevilay Özkes Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Uzman Çağlar Karaca Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Arş. Gör. Ali Geriş Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Av. Dr. İbrahim Gül SGK 1. Hukuk Müşaviri

Sekreteryaya

Dr. Öğr. Üy. Filiz Mumcu	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Arş. Gör. Füsun Köse	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Arş. Gör. Muhammet Sinan Bekmezci	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Mustafa Ali Akbulut	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Süleyman Bayram	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Çiğdem Özal	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Gamze Gedik	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Hamza Olçun	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Yunus Emre Keleş	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Alperen Avcı	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Merve Altunbaşak	Manisa Celal Bayar Üniversitesi

İçindekiler

BİLİM VE DANIŞMA KURULU / SCIENTIFIC AND ADVISORY BOARD	iv
ÇEVRE EĞİTİMİ	1
THE INVESTIGATION OF CHILDREN' PERCEPTIONS ENVIRONMENTAL ISSUES IN EARLY CHILDHOOD PERIOD.....	2
.....	7
THE EFFECTS OF ENVIRONMENTAL EDUCATION COURSE ON PRESERVICE TEACHERS PERCEPTION ABOUT NATURE	7
ÇEVRE EĞİTİMİ DERSİNİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ DOĞA ALGISINA OLAN ETKİSİ	7
ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ	13
AN INVESTIGATION OF EARLY CHILDHOOD PRACTICE AROUND THE WORLD.....	14
ANALYZING THE ATTITUDES OF PRIMARY SCHOOL 4th GRADE STUDENTS TOWARDS INDIVIDUALS WITH SPECIAL NEEDS.....	23
DEĞERLER VE SEVGİ EĞİTİMİ	32
AN ANALYSIS OF VALUES IN CHILDREN'S PICTURE BOOKS: A COMPARATIVE STUDY OF PICTURE BOOKS PUBLISHED BETWEEN 2000 AND 2007	33
RESİMLİ ÇOCUK KİTAPLARINDA DEĞERLER ANALİZİ: 2000-2007 YILLARI ARASINDA BASILMIŞ KİTAPLAR ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR ÇALIŞMA.....	33
AN ANALYSIS OF VALUES IN CHILDREN'S PICTURE BOOKS: A COMPARATIVE STUDY OF PICTURE BOOKS PUBLISHED IN 2014*	40
RESİMLİ ÇOCUK KİTAPLARINDA DEĞERLER ANALİZİ: 2014 YILINDA BASILMIŞ KİTAPLAR ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR ÇALIŞMA	40
DEMOKRASİ VE İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ	48
SINGLE PARTY PERIOD OF CITIZENSHIP EDUCATION IN TURKEY	49
HOW WOULD YOU DESCRIBE DEMOCRACY IN THREE WORDS?.....	58
PROSPECTIVE TEACHERS' UNDERSTANDING OF THE CONCEPT OF DEMOCRACY ...	58
TO DEEPEN GENDER EQUALITY IN DEMOCRATIC SOCIETY: COMBATING INTERNALIZED GENDER ROLES AND INTERNALIZED SEXISM.....	72
MEDIA LITERACY EDUCATION IN COMMUNICATION FACULTY.....	80
EĞİTİM POLİTİKALARI	89
ÜLKEMİZ DEĞER VE KOŞULLARI ÇERÇEVESİNDE UYGULANABİLİR BİR TEMEL EĞİTİM MODELİ	90
INDUSTRY 4.0 AND THE REFLECTIONS ON EDUCATION.....	96
THE PLACE OF ROMANIA IN TURKEY- THE BALKANS EDUCATIONAL RELATIONS	101
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM	110

ANALYSIS OF THE 8th GRADE TURKISH LANGUAGE TEACHING CURRICULUM ACCORDING TO LITERARY MOVEMENTS.....	111
THE ANALYSIS OF 5TH GRADE SCIENCE CURRICULUM ACCORDING TO MULTIPLE INTELLIGENCE THEORY	118
PROGRAM OF 6TH YEAR SOCIAL SCIENCES COURSE TEACHING PROGRAM ANALYSIS OF PIAGET BY MENTAL DEVELOPMENT THEORY	129
EVALUATION OF FACTORS DETERMINING ENTREPRENEURSHIP AND INNOVATION TRENDS OF UNIVERSITY STUDENTS	140
EĞİTİM PSİKOLOJİSİ	161
THE PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF TURKISH VERSION OF ADOLESCENT AND ADULT MINDFULNESS SCALE (AAMS): A PRELIMINARY STUDY	162
THE EFFECT OF LONELINESS AND PARENTAL ATTITUDE ON SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL VULNERABILITY IN UNIVERSITY STUDENTS	169
EĞİTİM SOSYOLOJİSİ	177
AN EVALUATION GENDER ISSUE IN SCHOOL ENVIRONMENT AND COURSE BOOKS	178
EDUCATION OF WOMEN IN TERMS OF SOCIAL DEVELOPMENT.....	181
A RESEARCH TOWARDS THE INDIVIDUAL RESULTS OF THE SOCIAL PERCEPTION IN VOCATIONAL HIGH SCHOOL OF JUSTICE	185
EĞİTİM TEKNOLOJİSİ	197
APPLYING GAMIFICATION for PREVENTING SUBSTANCE USE on YOUNG PEOPLE .	198
EVALUATION OF EDUCATIONAL TECHNOLOGY USE LEVELS OF PRIMARY EDUCATION BRANCH TEACHERS IN TERMS OF GENERATIONS.....	208
QUALIFICATIONS OF ELEMENTARY EDUCATION TEACHERS IN THE USE OF EDUCATION TECHNOLOGY	214
EĞİTİM YÖNETİMİ	221
THE OPINIONS OF TEACHERS AND SCHOOL MANAGERS ABOUT THE CAUSES OF QUALITY DIFFERENCES AMONG SCHOOLS.....	222
SECONDARY SCHOOL TEACHERS' JOB COMMITMENT AND ITS RELATION WITH SCHOOL CULTURE: A STUDY FOR BURSA	251
EXAMINATION OF THE GRADUATE TEACHING THESES IN THE FIELD OF TEACHING LEADERSHIP.....	270
INVESTIGATION OF SCHOOL LEADERS 'LEADERSHIP STYLES ACCORDING TO TEACHERS' VIEWS.....	277
INVESTIGATION OF THE UNDERGRADUATE STUDENTS' PERCEPTIONS ON THE CONCEPTS AND PRACTICES OF INTERPERSONAL RELATIONS.....	282
HIGHER EDUCATION STUDENTS' PERCEPTIONS ON PUBLIC EDUCATION PRACTICES	287

CURRENT TENDENCIES IN THESES WRITTEN IN THE FIELD OF EDUCATION MANAGEMENT	292
TEACHERS' EVALUATIONS OF EFFECTIVE COMMUNICATION SKILLS CONTRIBUTING TO CLASSROOM MANAGEMENT	304
SCHOOL ADMINISTRATORS AND TEACHERS 'ATTITUDES TO ORGANIZATIONAL CHANGE IN THE MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION (EXAMPLE OF KIRKAĞAÇ DISTRICT OF MANİSA).....	314
ORGANIZATIONAL CYNICISM: A RESEARCH ON ELEMENTARY AND MIDDLE SCHOOL TEACHERS	322
THE BELIEFS IN SELF-SUFFICIENCY OF TEACHERS DEPENDING ON VARIABLES ...	334
EĞİTİMDE REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK	343
LONELINESS IN THE ELDERLY.....	344
EXAMINATION OF THE CONCEPT OF VIOLENCE IN PRESCHOOL CHILDREN ACCORDING TO THE SITUATION OF WITNESSING AND VICTIMIZATION IN VARIOUS VARIABLES.....	355
INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN BUSINESS AND SOCIAL SAFENESS	363
PREDICTIVE ROLE OF SUBJECTIVE WELL-BEING AND PERSONALITY ON FORGIVENESS.....	368
A LITERATURE REVIEW ON EXAM ANXIETY AND THE FACTORS THAT HAVE AN IMPACT ON IT	378
THE TURKISH ADAPTATION OF THE FAMILY HARMONY SCALE (FHS-SF5): THE PRELIMINARY STUDY OF VALIDITY AND RELIABILITY	386
EFFECT OF GROUP PSYCHOLOGICAL COUNSELING PROGRAM AND PARENT BEHAVIOR ON TEST ANXIETY LEVELS OF 8TH GRADE SECONDARY SCHOOL STUDENTS	392
EFFECT ON ANGER CONTROL, COMMUNICATION SKILLS AND ANXIETY OF THE ABC MODEL-BASED PREPARED GROUP OF PSYCHOTHERAPY PROGRAM IN 9th GRADE STUDENTS	404
A SYSTEMATIC REVIEW OF THE LIFE SKILLS EDUCATION PROGRAMS FOR ADOLESCENTS.....	416
ABILITY AND SEXUAL ABUSE RELATING TO CHILD	423
EFFECTIVENESS OF TEST ANXIETY COPING PROGRAM ON TEST ANXIETY LEVELS AND AUTOMATIC THINKING LEVELS OF JUNIOR HIGH SCHOOL STUDENTS.....	429
THE GENDER INTENSIFICATION HYPOTHESIS: RELATION OF ADOLESCENCE WITH GENDER BEHAVIOR	441
MOBILE PHONE ADDICTION AND NOMOPHOBIA IN HIGH SCHOOL STUDENTS INVESTIGATION FROM DIFFERENT VARIABLES.....	444

ARKADAŞLIK BECERİSİ EĞİTİM PROGRAMININ İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME ÖĞRENCİLERİNİN (5. VE 6. SINIF) YALNIZLIK DÜZEYLERİNE VE SOSYAL BECERİLERİNE ETKİSİ.....	457
EFFECT OF GROUP PSYCHOLOGICAL COUNSELING PROGRAM ON TEST ANXIETY LEVELS OF 11TH GRADE HIGH SCHOOL STUDENTS.....	474
MULTIDIMENSIONAL EXPERIENTIAL AVOIDANCE QUESTIONNAIRE-30: ADAPTATION AND PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF THE TURKISH VERSION.....	483
A CONVENIENT MEASURE FOR PSYCHOEDUCATIONAL EFFECTIVENESS STUDIES: THE PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF LIFE EFFECTIVENESS QUESTIONNAIRE.....	488
THE ADAPTATION OF THE YOUTH ASSETS SURVEY (YAS).....	492
INVESTIGATION ON THE RELATIONSHIP BETWEEN THE COMMUNICATION SKILLS PROGRAM TO THE SOCIAL SKILLS AND THE RESILIENCE OF 11TH GRADE STUDENTS	496
BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI YAKLAŞIMA DAYALI BİLİNÇLİ FARKINDALIK GELİŞTİRME PROGRAMININ BENLİK SAYGISINA VE ÖZ YETERLİĞE ETKİSİ.....	504
FEN BİLİMLERİ EĞİTİMİ	514
TEACHING THE CONCEPT OF 'HEAT AND TEMPERATURE' TO VISUALLY IMPAIRED STUDENTS	515
ACTIVITIES TO TEACHING THE CONCEPTS OF 'STATE OF MATTER AND HEAT' TO VISUALLY IMPAIRED STUDENTS	519
EVALUATION OF UNIVERSITY STUDENTS VIA VISUALS ABOUT THE SUBJECT OF LIQUIDS	522
EVALUATION OF THE SUBJECT OF LIQUIDS VIA SLOGANS PRODUCED BY THE STUDENTS	528
BIOLOGY TEACHER CANDIDATES' PERCEPTIONS OF STEM CELLS.....	533
SECONDARY BIOLOGY COURSE CURRENTLY CONNECTED WITH CARTOONS CONCEPTS OF TRANSMISSIONS FOR TRANSITION FROM CELL.....	542
CAUSES OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS' CHOICE OF BIOLOGY-BASED JOBS..	550
THE EXTINCT AND ENDANGERED SPECIES TEACHING VIA DOCUMENTARY FILMING METHOD.....	558
9. EXAMINATION OF THE TEXTBOOK OF BIOLOGY IN HIGH SCHOOL ACCORDING TO VARIOUS CRITERIA.....	566
THE OPINIONS OF BIOLOGY TEACHER CANDIDATES ON REPLICATION GAME.....	576
HIGH SCHOOL STUDENTS TOOTHBRUSH HABITS AND ORAL HEALTH ABOUT INFORMATION.....	585
DETERMINATION OF MISCONCEPTIONS ABOUT THE CLASSIFICATION OF VERTEBRATE ANIMALS OF HIGH SCHOOL STUDENTS	590

INVESTIGATION OF NEWTON'S LAWS OF MOTION CORRECTING MISCONCEPTIONS ABOUT THE ORIENTED MUST THINK OF ALTERNATIVE EFFECTIVENESS MEASUREMENT AND EVALUATION TOOLS	597
NEWTON'UN HAREKET KANUNLARI KONUSUNDAKİ KAVRAM YANILGILARININ GİDERİLMESİNE YÖNELİK GELİŞTİRİLEN ALTERNATİF ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ARAÇLARININ ETKİLİLİĞİNİN İNCELENMESİ	597
EXAMINATION OF LOGICAL THINKING ABILITIES OF SEVENTH GRADE STUDENTS IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES	606
UNIVERSITY STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS PROBLEM SOLVING IN PHYSICS COURSES: A SCALE DEVELOPMENT STUDY	613
THE IMPORTANCE OF HISTORY OF BIOLOGY IN BIOLOGY EDUCATION	622
AN ACTIVITY DESIGN FOR SECONDARY SCHOOL STUDENTS' PROCESSUAL ABILITIES FOR MODELLING: THE ABILITIES OF THE CONNECTION BETWEEN MATERIAL-TOOL AND MATERIAL-MODEL.....	628
DEVELOPMENT OF NANOBIOLOGY SCALE: VALIDITY AND RELIABILITY STUDY.....	634
CONCEPTS OF STUDENTS RELATED TO THE CONCEPTS OF EROSION AND LANDSLIDE; A DEVELOPMENTAL STUDY.....	644
IS WORKING WITH SCIENTISTS EFFECTIVE IN LEARNING THE NATURE OF SCIENCE?	653
THE ATTITUDES OF OF STUDENT SCIENCE TEACHERS FOR EDUCATION RESEARCH	660
INVESTIGATION OF STUDENTS SCIENCE TEACHERS' NATURE OF SCIENCE VIEWS WITH CONCEPT MAPS	666
USING THINK ALOUD PROTOCOL TO DETERMINE PRE-SERVICE SCIENCE TEACHERS' SELF REGULATION BEHAVIORS IN HYPERMEDIA LEARNING ENVIRONMENT	672
DETERMINATION OF PRE SERVICE SCIENCE TEACHERS' VIEWS ABOUT STEM EDUCATION: FOCUS GROUP INTERVIEW	678
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ	685
MEASUREMENT AND EVALUATION APPROACH IN GENERAL MUSIC EDUCATION	686
AN EXAMINATION ABOUT ART AND DESIGN EDUCATION.....	694
OF INTERIOR ARCHITECTURE DEPARTMENTS IN TURKEY	694
ARCHITECTURAL EDUCATION AND IMPORTANCE IN THE CITIES WHERE LIVING WITH CULTURE AND ART.....	701
ADAPTATION OF TRADITIONAL WOMEN SHIRTS OF THE MELLI VILLAGE, BURDUR-BUCAK TO TODAY'S FASHION	707
ALCHEMISTS IN OLD TURKS	715
YAŞAM BOYU ÖĞRENME	721

FANZIN: AN ALTERNATIVE CULTURE ENDEAVOR	722
RECOMMENDED FOKUS PROGRAM FOR SENSITIVITY TO THE DARDANELLES THROAT.....	728
A SOCIAL TISSUE PROJECT; ISTANBUL METROPOLITAN MUNICIPALITY LIFELONG LEARNING CENTER İSMEK'S EMPLOYMENT CONTRIBUTION	733
BİR SOSYAL DOKU PROJESİ OLAN; İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ HAYAT BOYU ÖĞRENME MERKEZİ İSMEK'İN İSTİHDAMA KATKISI	733
EVALUATION AND SIGNIFICANCE OF FINANCIAL LITERACY EDUCATION IN ACCORDANCE WITH UNIVERSITY STUDENTS' FINANCIAL AWARENESS ANALYSIS: A BALIKESİR UNIVERSITY STUDY	739
TEMEL EĞİTİM	750
INVESTIGATION OF EARNINGS DECISIONS TOWARD BASIC EDUCATION IN DEVELOPMENT PLANS.....	751
ANALYSIS OF FILM “BAL” BASED ON EDUCATIONAL CONCEPTS	757
MATEMATİK EĞİTİMİ	760
AN EXAMINATION OF THE EFFECT OF TECHNOLOGY INTEGRATED TEACHING OF SOLIDS AND DIMENSION CONCEPT ON 10TH GRADE STUDENTS' PERCEPTIONS OF SOLIDS AND DIMENSION.....	761
SIRADIŞI PROBLEMLERİN 8. SINIF MEB PROGRAMINA ENTEGRASYONU, UYGULANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	771
EXAMINING MATHEMATICS TEACHERS' VIEWS ON 4MAT TEACHING MODEL.....	775
EVALUATION OF THE TEACHING ENVIRONMENT FOR IMPROVE THE GEOMETRIC HABITS OF MIND OF TENTH GRADE STUDENTS	782
MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM	788
A RESEARCH ON “TECHNICAL DRAWING” COURSES IN ARCHITECTURAL RESTORATION EDUCATION PROGRAMS	789
THE INVESTIGATION OF ASSOCIATE STUDENTS' ATTITUDES PERTAINING TO THE PROGRAM IN THE SIZE OF IMPLICIT PROGRAM.....	796
EVALUATION OF SUFFICIENCY OF ASSOCIATE DEGREE EDUCATION BY ASSOCIATE DEGREE GRADUATES	816
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ	829
HOLDING PENCIL EXERCISES IN PRESCHOOL EDUCATION.....	830
VIEWS OF PRE-SCHOOL TEACHER CANDIDATES AND PRE-SCHOOL TEACHERS RELATED TO THE CONCEPT OF CREATIVITY AND CREATIVE THINKING.....	833
ÖĞRETMEN YETİŞTİRME	845
21. YÜZYIL BECERİLERİNE BİR BAKIŞ: PERFORMANS TABANLI ANLIK GÖREV UYGULAMALARI	846

ÖĞRETMEN ADAYLARININ REHBERLİK DERSİ VE REHBER ÖĞRETMENE İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI.....	851
EXPLORING THE USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY IN PRE-SERVICE TEACHER EDUCATION	862
ONDOKUZ MAYIS UNIVERSITY TEACHER CANDIDATES ' OPINIONS ON FIELD KNOWLEDGE EXAM.....	866
TEACHER CANDIDATES' ATTITUDES TOWARDS READING HABITS: ONDOKUZ MAYIS UNIVERSITY FACULTY OF EDUCATION EXAMPLE	884
IMPLEMENTING COLLABORATIVE ACTION RESEARCH	896
TO PROMOTE TEACHERS' PROFESSIONAL DEVELOPMENT	896
TECHNICAL TEACHER TRAINING IN TURKEY: OPINIONS OF STUDENTS AT FACULTY OF TECHNOLOGY REGARDING TECHNICAL TEACHING PROFESSION	900
ANALYSIS OF EDUCATION NEEDS OF ADULT EDUCATORS AN APPLICATION SUGGESTION: "ANDROGOGIA FORMATION MICRO EDUCATION PROGRAM THROUGH DISTANCE EDUCATION"	908
A META-SYNTHESIS ON THE STUDIES RELATED TO ACQUASATION TEACHERS PROFESSIONAL VALUES THROUGH IN-SERVICE TRAINING	916
THE ANALYSIS OF TEACHER ASSIGNATION BETWEEN 2003-2010.....	923
ÖZEL EĞİTİM.....	934
THE COMPARISON OF THE WILLINGNESS OF INDIVIDUALS' PARENTS AFFECTED BY AUTISM TO INCLUSIVE EDUCATION WITH THE READINESS LEVEL OF THEIR CHILDREN.....	935
SAĞLIK EĞİTİMİ.....	945
TURKISH VALIDITY AND RELIABILITY OF HEALTH BELIEF MODEL BASED INJURY SCALE	946
SAĞLIK İNANÇ MODELİ TEMELLİ YARALANMA ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇE GEÇERLİK VE GÜVENİRLİĞİ.....	946
MIDWIFERY DEPARTMENT'S RATIONAL USE OF DRUGS KNOWLEDGE AND BEHAVIORS	954
MALPRACTICES IN MIDWIFE APPLICATIONS	960
TO BE CHILD IN DIGITAL WORLD	964
WHY IS SEXUAL HEALTH EDUCATION IMPORTANT TO YOUNG PEOPLE?.....	967
INVESTIGATION OF FACTORS AFFECTING ACADEMIC SELF-EFFICACY	970
MAGIC OF YOUR LIFE IS HIDDEN IN YOUR FINGERTIPS "THE BREAST SELF-EXAMINATION"	975
SPOR BİLİMLERİ EĞİTİMİ.....	978

VALIDITY AND RELIABILITY OF MEASUREMENT AND EVALUATION COMMON COMPETENCY PERCEPTION SCALE FOR IN-SERVICE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS	979
THE CHARACTERISTICS OF RESILIENCE IN SPORTS TEAMS INVENTORY: THE STUDY OF TRANSLATION INTO TURKISH, VALIDITY, AND RELIABILITY	985
TURİZM EĞİTİMİ	994
SITUATION ANALYSIS OF CULINARY PROGRAM IN HIGHER EDUCATION LEVEL IN TURKEY	995
TÜRKÇE EĞİTİMİ	1002
ESKİŞEHİR-SİVRİHİSAR REGION SUBDIALECTS	1003
TENDENCIES IN GRADUATE THESIS ON THE FIELD OF FOLKLORE	1014
YABANCI DİLLER EĞİTİMİ	1022
AN EXPLORATORY STUDY ON LEXICAL LEARNING MASTERY OF CHILDREN AND TEENAGERS	1023
A CASE STUDY: EFL TEACHERS' REFLECTIONS ON IN-SERVICE TRAINING IN A WORKSHOP CONTEXT	1029
EXPLORING THE FACTORS IN THE SUCCESS OF GOOD WRITERS: A STUDY ON EFL LEARNERS' WRITING COMPETENCY	1038
A BRIEF ANALYSIS OF ENGLISH PREP PROGRAMME AT ELEMENTARY SCHOOLS IN TURKEY	1045
THE IMPORTANCE OF GAMES IN EARLY FOREIGN LANGUAGE TEACHING	1051
TEACHING AND ENHANCING VOCABULARY AND PRONUNCIATION IN ESL CLASSES JOYFULLY	1057
A CONTRASTIVE STUDY ON THE REQUEST REFUSALS IN ENGLISH BY POLES AND TURKS	1068
THE CULTURAL CONTRIBUTION OF MEDIA TO LEARNING ENGLISH	1076
LEARNING AND TEACHING CULTURAL DIVERSITY IN OUR CLASSES	1081
A CASE STUDY: THE OPINIONS OF EFL STUDENTS ON FOREIGN LANGUAGE LISTENING ANXIETY	1090
YÜKSEKÖĞRETİM	1097
UNIVERSITY STUDENTS 'SOCIAL NETWORK ANALYSIS: ADNAN MENDERES UNIVERSITY ATÇA VOCATIONAL SCHOOL	1098
A RESEARCH ON THE DETERMINATION OF VIOLENCE TRENDS OF VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS: COMPARISON OF ADNAN MENDERES UNIVERSITY ATÇA VOCATIONAL HIGHER SCHOOL AND NAZILLI VOCATIONAL SCHOOL	1106
ÖĞRENCİLERİN SANAL ORTAMLARDA YALNIZLIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA: ATÇA MESLEK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ	1112

A STUDY ON THE DETERMINATION OF LIFE IN WORKING ACADEMICISTS DURING OCCUPATIONAL HIGHER EDUCATION: ADNAN MENDERES UNIVERSITY SAMPLE	1120
EVALUATION OF 2017 ACADEMIC INCENTIVES POINTS OF TURKISH HIGHER EDUCATION INSTITUTION FOR VARIOUS VARIABLES.....	1125
DİLBİLİM	1131
THE EFFECTS OF CHANGE IN TRANSLATION ON SOCIAL LIFE	1132
AFET EĞİTİMİ	1138
THE PROACTIVE ROLE OF DISASTER EDUCATION IN SCHOOLS.....	1139
SINIF EĞİTİMİ	1144
INVESTIGATION OF COMPLETE WITH PICTURES OF PHOTOGRAPHY OF TURKISH COURSE OF FIRST CLASS 4TH CLASS	1145
COĞRAFYA EĞİTİMİ	1155
CONSTRUCTION THEORY UPON	1156
GEOGRAPHY COURSE BOOKS AND GEOGRAPHICAL EDUCATION IN SECONDARY EDUCATION.....	1156
TARİH EĞİTİMİ	1170
DRAMA BASED HISTORY LESSONS FROM HISTORY TEACHERS' PERSPECTIVE.....	1171
EVALUATION OF YABGHU TITLE IN INSCRIPTIONS AND RESEARCHES	1179
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI EĞİTİMİ	1186
A STUDY ON 11TH GRADE STUDENTS' ATTITUDE TOWARDS TURKISH LITERATURE COURSE	1187
COGNITIVE ANALYSIS OF BIOGRAPHICAL UNIVERSAL ACQUIREMENTS OF SECONDARY EDUCATION TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE TEACHING PROGRAM.....	1196
AN EVALUATION ON THE QUALITY OF HISTORICAL EDUCATION IN THE HISTORY MEVLANA CELALEDDİN-İ RUMİ EXAMPLE.....	1206

MULTIDIMENSIONAL EXPERIENTIAL AVOIDANCE QUESTIONNAIRE-30: ADAPTATION AND PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF THE TURKISH VERSION

Halil Ekşi

Marmara University, halileksi@marmara.edu.tr

Çınar Kaya³⁹

Bartın University, ckaya@bartin.edu.tr

Büşra Kuşcu

İstanbul Kültür University, pusrakuscu@gmail.com

ABSTRACT

The aim of this study is to adapt a 30-item shortened form of MEAQ (Multidimensional Experiential Avoidance Questionnaire-30), into Turkish and to investigate construct validity, concurrent validity, and reliability properties of the Turkish version. The construct validity of the study was conducted on 375 participants (83% women), and concurrent validity study was conducted on 205 (82% female) participants. The 6-factor structure of the original form of the scale has acceptable levels of fit in confirmatory factor analysis (CMIN= 812,519, df= 390, CMIN/df= 2.08, RMSEA= .054, SRMR= .068, CFI= .91, IFI= .91, TLI= .90). Alpha internal consistency reliability coefficients were calculated as .79, .76, .78, .87, .81 and .85 for behavioral avoidance, distress aversion, procrastination, distraction and suppression, suppression, repression/denial and distress endurance subscales respectively. As for concurrent validity the correlation coefficients calculated between MEAQ-30 subscale scores with experiential avoidance scores measured through Acceptance and Action Form II were found to be significant between the scores of .27 and .60 for scales other than the distress endurance subscale. Results indicate that MEAQ-30 has adequate levels of reliability and validity for utilization in Turkey.

Key Words: Multidimensional Experiential Avoidance Questionnaire, experiential avoidance, reliability, validity.

ÇOK BOYUTLU YAŞANTISAL KAÇINMA ÖLÇEĞİ-30'UN TÜRKÇEYE UYARLANMASI VE PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİ

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Çok Boyutlu Yaşantısal Kaçınma Ölçeği 30 maddelik kısaltılmış formunun (ÇBYKÖ-30; Multidimensional Experiential Avoidance Questionnaire-30; Sahdra, Ciarrochi, Parker, & Scrucca, 2016), Türkçeye uyarlanması; yapı geçerliği, güvenilirlik özellikleri ve uyum geçerliği açılarından incelenmesidir. Yapı geçerliği çalışmasına 375 kişi (83% Kadın); Uyum geçerliği çalışmasına 205 (82% Kadın) katılmıştır. Ölçeğin orijinal formundaki 6 faktörlü yapı doğrulayıcı faktör analizinde kabul edilebilir düzeyde uyum değerlerine sahiptir (CMIN= 812,519, df= 390, CMIN/df= 2.08, RMSEA= .054, SRMR= .068, CFI= .91, IFI= .91, TLI= .90). Alpha içtutarlılık güvenilirlik katsayıları davranışsal kaçınma, sıkıntıdan hoşlanmama, erteleme, dikkat dağıtma /bastırma, baskılama/inkar ve sıkıntıya katlanma alt ölçekleri için sırasıyla .79, .76, .78, .87, .81 ve .85 olarak hesaplanmıştır. Uyum geçerliği için alt ölçek skorları ile Kabul ve Eylem Formu II aracılığıyla hesaplanan yaşantısal kaçınma skorları arasında hesaplanan korelasyon katsayıları sıkıntıya katlanma alt ölçeği dışındaki ölçekler için anlamlı ve .27 ila .60 arasındaki değerlerde bulunmuştur. Araştırma bulguları ÇBYKÖ-30 ölçeğinin Türkiye'de kullanılması için yeterli güvenilirlik ve geçerlik düzeylerine sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Çok Boyutlu Yaşantısal Kaçınma Ölçeği, yaşantısal kaçınma, güvenilirlik, geçerlik

1. Giriş

Bağlamsal Davranışçılık çerçevesine göre yaşantısal kaçınma, psikolojik problemlerin oluşma ve devam etmesinde önemli role sahip bir süreçtir (Hayes, Strosahl, ve Wilson, 2012). Bu nedenle yaşantısal kaçınmanın farklı türlerine ilişkin eğilimin ölçülebilmesi psikolojik yardım ve araştırma süreçleri açısından oldukça önemlidir. En yalın ifadesiyle negatif içsel yaşantılardan kaçınma eğilimi olarak tanımlanan yaşantısal kaçınma (Sahdra, Ciarrochi, Parker, ve Scrucca, 2016) iyi oluş açısından önemli yordayıcılardan biridir (Kaya ve Uğur, 2017) ve psikolojik kırılmalık açısından önemli bir aracı değişkendir (Uğur ve Kaya, 2017).

Bu araştırmanın amacı bu kapsamda Çok Boyutlu Yaşantısal Kaçınma Ölçeği 30 maddelik kısaltılmış formunun (ÇBYKÖ-30; Multidimensional Experiential Avoidance Questionnaire-30; Sahdra vd., 2016). Araştırmada uyarlanması yapılan ölçeğin yapı geçerliği, güvenilirlik özellikleri ve uyum geçerliği psikometrik açıdan incelenmiştir. Yaşantısal kaçınmanın ölçümünde Kabul ve Eylem Formu (AAQ)

³⁹ Sorumlu Yazar

ve türevleri en önemli ölçme araçlarıdır (McCurry, Hayes, Strosahl, Wilson, Bissett, Pistorello, vd. 2004). AAQ türevlerinden olan ÇBYKÖ, yaşantısal kaçınmanın farklı davranışsal yansımalarına ayrı ayrı hitap eden bir ölçek olarak tasarlanmıştır. Madde sayısının fazla olması nedeniyle Sahdra ve arkadaşları tarafından (2016) genetik algoritma yöntemi kullanılarak 30 maddelik forma dönüştürülmüştür. Ölçeğin altı alt ölçeği bulunmaktadır: Davranışsal kaçınma, sıkıntıdan hoşlanmama, erteleme, dikkat dağıtma /bastırma, baskılama/inkâr, sıkıntıya katlanma. Yükselen puanlar ilgili kaçınma türüne ilişkin yüksek düzeyini göstermektedir. Bireylerin maddelerde belirtilen davranış veya düşünce ile ilgili dörtlü derecelendirmeyle (1 = Kesinlikle Katılmıyorum, 5 = Kesinlikle Katılıyorum) yanıtlarını işaretlemeleri beklenmektedir. Tablo 1’de örnek maddeleri ve çevirileri verilmiştir.

Tablo 1. ÇYBKÖ-30 Örnek Maddeleri

Orijinal form	Türkçe form
<i>Behavioral Avoidance</i>	<i>Davranışsal Kaçınma</i>
1. I won't do something if I think it will make me uncomfortable	Beni rahatsız edeceğini düşündüğüm bir şeyi yapmam.
<i>Distress Aversion</i>	<i>Sıkıntıdan Hoşlanmama</i>
2. If I could magically remove all of my painful memories, I would	Eğer sihirli bir şekilde bütün acı veren anılarımı silebilseydim, bunu yapardım.
<i>Procrastination</i>	<i>Erteleme</i>
3. I tend to put off unpleasant things that need to get done	Yapılması gereken ama hoşuma gitmeyen şeyleri erteleme eğilimindeyim.
<i>Distraction and Suppression</i>	<i>Dikkat Dağıtma /Bastırma</i>
4. When negative thoughts come up, I try to fill my head with something else	Olumsuz düşünceler aklıma geldiğinde kafamı başka şeylerle meşgul etmeye çalışırım.
<i>Repression/denial</i>	<i>Baskılama/İnkâr</i>
5 Others have told me that I suppress my feelings	Başkalarının bana hislerimi bastırıldığımı söylediği olmuştur.
<i>Distress Endurance</i>	<i>Sıkıntıya Katlanma</i>
6. Even when I feel uncomfortable, I don't give up working toward things I value	Rahatsız hissettiğim zaman bile değer verdiğim şeyler için uğraşmaktan vazgeçmem.

2. Yöntem

2.1. Çalışma grubu

Yapı geçerliği ve güvenilirlik çalışmasına 375 kişi (83% Kadın) katılmıştır. Bu grubun 205 (82% Kadın) kişilik kısmı uyum geçerliği çalışması için gerekli ölçekleri de doldurmuştur. Katılımcıların yaşları 18 ila 32 arasında değişmektedir. Araştırma verileri İstanbul Kültür Üniversitesinde Eğitim Fakültesinde 2017 Güz döneminde öğrenim gören öğrencilerden toplanmıştır. Gönüllü öğrencilere uygun örnekleme yöntemiyle ulaşılmış ve uygun şekilde doldurulan ölçekler değerlendirilmeye alınmıştır.

2.2. İşlem

Ölçeğin Türkçeye çevrilme sürecinde; ilk aşamada ölçeğin İngilizce formu iyi düzeyde İngilizce bilen ve psikolojik danışma alanında çalışan 3 uzman ve alan dışından bir uzman ve ayrıca bir profesyonel çevirmen tarafından önce Türkçeye çevrilmiştir. Daha sonra ise Türkçe formlar tekrar İngilizceye çevrilerek iki formun tutarlılığı dil ve gramer açısından incelenmiştir. Üç araştırmacı tarafından yapılan bir oturumda maddelerin çevirisine son halleri verilmiştir. Hazırlanan Türkçe form, KKT eğitimcisi Dr. Fatih Yavuz’a gönderilmiştir. Yavuz’un önerilerine dayalı olarak son hali verilen Türkçe Form çoğaltılarak üniversite öğrencilerine gerekli açıklama yapıldıktan sonra uygulanmış ve formlar toplanarak, verilerin bilgisayar ortamına aktarılması sağlanmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliği için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Ölçeğin güvenilirliği ise iç tutarlılık analizi yöntemiyle incelenmiştir. Madde analizi için ise düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları hesaplanmıştır. Madde analizi, geçerlik ve güvenilirlik analizleri SPSS 20.0 ve AMOS program paketleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Uyum geçerliği için ise Ölçme Aracı olarak Kabul ve Eylem Formu II (Yavuz, Ulusoy, Işkın, Esen, Burhan, Karadere, & Yavuz, 2016) skorları arasındaki korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Yaşantısal kaçınmayı genel nitelikleriyle ölçmeyi amaçlayan bu ölçek 7 maddeden oluşmaktadır ve 1 = “Kesinlikle katılmıyorum”; 2 = “Katılmıyorum”; 3 = “Biraz katılmıyorum”; 4 = “Ne katılıyorum ne de katılmıyorum”; 5 = “Çok az katılıyorum”; 6 = “Katılıyorum”; 7 = “Kesinlikle katılıyorum” şeklinde puanlanmaktadır.

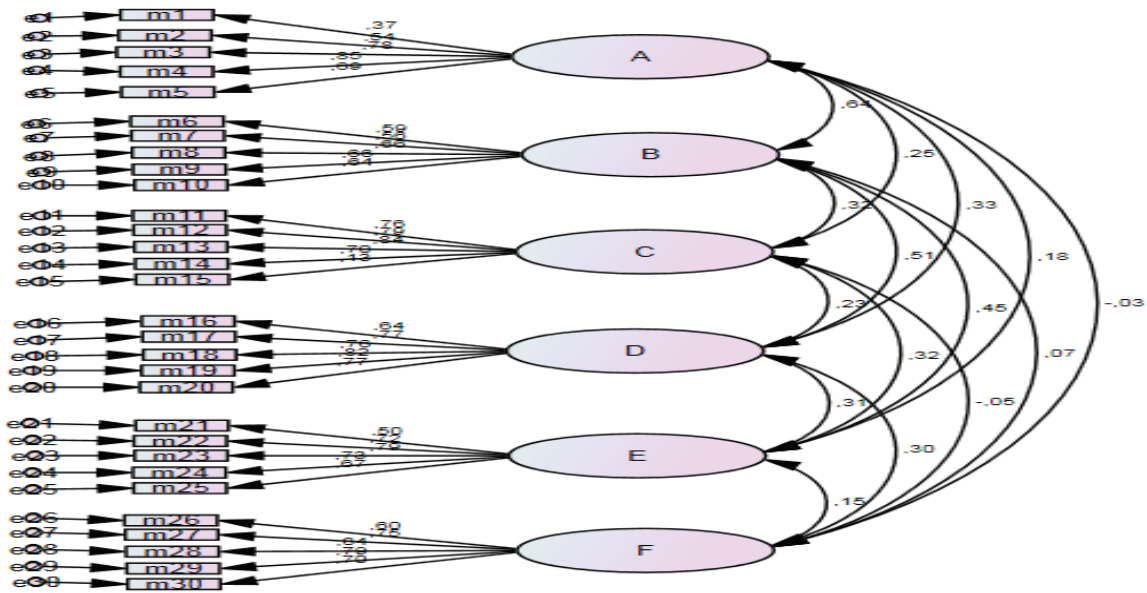
3. Bulgular

3.1. Madde Analizi

Çok Boyutlu Yaşantısal Kaçınma Ölçeği'nin madde ayırt ediciliği için madde-toplam korelasyonları hesaplanmıştır. Yapılan analiz sonucuna göre ölçeğin alt ölçekleri için hesaplanan düzeltilmiş madde-alt ölçek puanı korelasyonları ters kodlanan 15. maddenin dışındaki maddeler için .39 ila .75 arası değerlerde değişmektedir. 15. maddenin madde-alt ölçek korelasyonu .14 düzeyindedir ve istatistiksel açıdan anlamlıdır.

3.2. Yapı Geçerliliği

Ölçeğin tek boyutlu yapısının elde edilen verilerle ne derece uyumlu olduğunu belirlemek için AMOS programı kullanılarak Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. DFA sonuçlarına göre Ölçeğin orijinal formundaki 6 faktörlü yapı doğrulayıcı faktör analizinde kabul edilebilir düzeyde uyum değerlerine sahiptir (CMIN= 812,519, sd= 390, CMIN/sd= 2.08, RMSEA= .054, SRMR= .068, CFI= .91, IFI= .91, TLI= .90). Doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarını içeren Path diyagramı Şekil 1. de verilmiştir.

Şekil 1. Çok Boyutlu Yaşantısal Kaçınma Ölçeği Türkçe Formu Path Diyagramı

3.3. Uyum Geçerliliği

Uyum geçerliliği için alt ölçek skorları ile Kabul ve Eylem Formu II aracılığıyla hesaplanan yaşantısal kaçınma skorları arasında hesaplanan korelasyon katsayıları sıkıntıya katlanma alt ölçeği dışındaki ölçekler için anlamlı ve .27 ila .60 arasındaki değerlerde bulunmuştur.

Tablo 2. Kabul ve Eylem Formu ve ÇBYKÖ Skorları arasındaki ilişkiler

	1	2	3	4	5	6
1. Davranışsal kaçınma	1					
2. Sıkıntıdan hoşlanmama	,50**	1				
3. Erteleme	,19**	,23**	1			
4. Dikkat dağıtma /bastırma	,22**	,33**	,25**	1		
5. Baskılama/inkâr	,15*	,39**	,24**	,35**	1	
6. Sıkıntıya katlanma	,01	,07	,00	,27**	,17*	1
KEF	,27**	,54**	,29**	,31**	,60**	,09

p< .05, ** p< .01

3.4. Güvenirlilik

ÇBYKÖ için hesaplanan alpha iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları alpha iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları davranışsal kaçınma, sıkıntıdan hoşlanmama, erteleme, dikkat dağıtma /bastırma, baskılama/inkâr ve sıkıntıya katlanma alt ölçekleri için sırasıyla .79, .76, .78, .87, .81 ve .85 olarak hesaplanmıştır.

4. Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmanın amacı Çok Boyutlu Yaşantısal Kaçınma Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması ve Türkçe formun geçerlik ve güvenilirlik düzeylerinin incelenmesidir. Ölçeğin yapı geçerliği için ölçeğin orijinal formunda bulunan sekiz faktörlü yapının doğrulanması amacıyla DFA uygulanmıştır. RMSEA değeri için 0.08 kabul edilebilir uyum ve 0.05 mükemmel uyum olarak yorumlanmaktadır (Brown ve Cudeck, 1993). GFI ve AGFI indeksleri için ise uyum değeri 0.90 kabul edilebilir ve 0.95 ise mükemmel uyum değeri olarak yorumlanmaktadır (Bentler, 1980; Bentler ve Bonett, 1980). X^2/sd oranı ise 2 ile 3 arasında olduğunda kabul edilebilir, 0 ile 2 arasında ise iyi uyum değeri olarak yorumlanmaktadır (Schermelleh-Engel ve Moosbrugger, 2003). Doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre, uyum indekslerinin (CMIN= 812,519, sd= 390, CMIN/sd= 2.08, RMSEA= .054, SRMR= .068, CFI= .91, IFI= .91, TLI= .90) kabul edilebilir düzeyde uyumu gösterdiği görülmüştür.

Ölçeğin güvenilirliği Cronbach alfa iç tutarlık yöntemiyle incelenmiştir. Bu katsayılarının 1'e yakın olması genel olarak ölçeğin güvenilirliğinin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir (Tezbaşaran, 1996). Araştırma bulgularımıza göre ölçeğin alt ölçeklerinin iç tutarlık güvenilirlik düzeylerinin .76 ile .87 arası değerlerde olması hasebiyle yeterli düzeyde olduğu söylenebilir. Madde toplam korelasyonları açısından ters puanlanan 15. maddenin durumu bir sınırlılık arz etmektedir. Örneklemdaki cinsiyet oranlarının kadınlar lehine farklı olması çalışma açısından önemli bir sınırlılıktır.

Uyum geçerliği açısından bulunan KEF-II skorlarıyla düşük-orta düzeylerde olumlu yönde anlamlı düzeyde ilişkili olduğu görülmüştür. Bu durum ölçek boyutlarının farklı özellikler sergilemesi ve tek bir puan ile ifade edilememesiyle ilgili olabilir. Yine de bu bulgunun ilerideki çalışmalarda dikkate alınması gerekmektedir. Bu durum yapıların aynı zamanda etkileşim içinde olduğunu göstermekte ve ölçeğin geçerliğini doğrulamaktadır.

Bu sonuçlara göre Çok Boyutlu Yaşantısal Kaçınma Ölçeği'nin Türkçe formunun yeterli ölçüde geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olma potansiyeli olduğu söylenebilir. Ancak ölçeğin zaman içindeki güvenilirliğini ölçmek için test tekrar-test çalışmasının yapılması ölçeğin güvenilirlik özelliklerinin anlaşılmasına katkı sağlayabilir. Ölçek için Türkiye'de farklı yetişkin örneklemlerinde yürütülecek güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları da faydalı olacaktır.

Kaynakça

- Bentler, P. M. (1980). Multivariate analysis with latent variables: Causal modeling. *Annual Review of Psychology, 31*, 419-456.
- Bentler, P. M., ve Bonet, D. G. (1980). Significance tests and goodness of fit in the analysis of covariance structures. *Psychological Bulletin, 88*, 588-606.
- Brown, M., ve Cudeck, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit. In: K. A. Bollen ve J. S. Long (Eds.), *Brown, M., ve Cudeck, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit*. In: K. A. Bollen ve J. S. Long (Eds.), *Testing structural equation models* (s. 136-162). Beverly Hills, CA: Sage.
- Hayes, S. C., Strosahl, K. D., & Wilson, K. G. (2012). *Acceptance and commitment therapy: The process and practice of mindful change*. New York, NY: Guilford Press.
- Kaya, Ç. & Uğur, E. (2017). Relative importance of psychological flexibility as a strength indicator on wellbeing levels of undergraduates. *Proceedings of AC 2017* (p. 652) Prague: MAC Prague Consulting.
- Mccurry, S.M., Hayes, S.C., Strosahl, K., Wilson, K., Bissett, R., Pistorello, J., et al. (2004). Measuring experiential avoidance: a preliminary test of a working model. *The Psychological Record, 54*, 553-578.

- Sahdra, B. K., Ciarrochi, J., Parker, P., & Scrucca, L. (2016). Using genetic algorithms in a large nationally representative American sample to abbreviate the Multidimensional Experiential Avoidance Questionnaire. *Frontiers in Psychology*, 7, 189.
- Schermelleh-Engel, K., & Moosbrugger, H., (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Tezbaşaran. A. A. (1996). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Uğur, E. & Kaya, Ç. (2017). Psychological inflexibility mediates the relationship between fear of negative evaluation and psychological vulnerability. *ERTE Congress 2017: Conference Proceedings* (pp. 233-234) Ankara: Pegem Akademi.
- Yavuz, F., Ulusoy, S., Iskin, M., Esen, F. B., Burhan, H. S., Karadere, M. E., & Yavuz, N. (2016). Turkish version of Acceptance and Action Questionnaire-II (AAQ-II): A reliability and validity analysis in clinical and non-clinical samples. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni-Bulletin of Clinical Psychopharmacology*, 26(4), 397-408.